

FİNANSAL TABLOLAR VE MALİ ANALİZ

1

Niçin finansal tablo düzenleriz?

- İşletmeyle olan iş ve çıkar ilişkilerine göre karar alacak olan bilgi kullanıcıları ilgili oldukları işletme hakkında finansal bilgilere ihtiyaç duyarlar.
- Bilgi kullanıcılarının her birine bekledikleri bilgileri ayrı ayrı raporlamanın anlam ve olanağı yoktur. Bu nedenle bütün kullanıcıların ihtiyacı olan bilgiler ortak amaçlı olarak hazırlanan finansal tablolarla kendilerine iletilir.

2

Bu yönüyle de bu tabloların üç amacı vardır.

- İlgililer için karar almada yararlı bilgiler sağlamak.
- Gelecekteki nakit akımlarının değerlendirmede yararlı bilgiler sağlamak
- Varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlamak

3

Mali analizin amacı nedir?

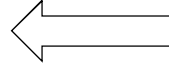
İşletmeler genelde cari dönemin ve önceki dönemin mali tablolarını birlikte yayınlar. Kapanan dönemlerle ilgili olmaları nedeniyle bu mali tablolar işletmelerin geçmişine ait bilgileri verir. Finansal kararların alınabilmesi için işletmenin geleceğine ilişkin bilgilere gereksinim vardır. **İşte mali analiz yapmanın amacı geçmişe ait muhasebe bilgilerini finansal kararlarda kullanılabilecek işletmenin geleceğine ilişkin bilgilere dönüştürmektir.**

4

Mali tablo türleri nelerdir?

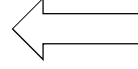
Mali tabloların amaçları dikkate alındığında tablo çeşitleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir

- Bilanço
- Gelir Tablosu

**TEMEL MALİ
TABLOLAR**

-
- Fon Akım Tablosu
  - Nakit Akım Tablosu
  - Net İşletme Sermayesi Değişim Tablosu
  - Kar Dağıtım Tablosu
  - Özkaynak Değişim Tablosu
  - Satışların Maliyeti Tablosu

**EK MALİ
TABLOLAR**

5

1. Bilanço

Bilanço işletmenin belli **bir andaki** mali (finansal) durumunu gösteren bir tablodur. Bilanço hesapları dönem içinde devamlı olarak artış ve azalış gösteren hesaplardır. Bu nedenle varlıklar ve kaynaklar bilançonun düzenlendiği andaki hesap kalanları üzerinden görülecektir. Varlıklar ile bunların kaynakları birlikte yer aldığı için de bilanço mali durumu yansıtır.

6

Bilanço Çeşitleri

Şekilsel bakımından

- Hesap tipi bilanço
- Rapor tipi bilanço

Finansal tablolar analizi bakımından

- Karşılaştırmalı bilanço
- Analitik bilanço

Kapsam bakımından

- İşletme bilançosu
- Konsolide bilanço

İşletme veya vergi hukuku bakımından

- Ticari bilanço
- Mali bilanço

7

Şekilsel Bakımdan

Hesap tipi bilançolar: T şeklinde düzenlenmiş bilançolardır. T sembolüyle ifade edilen hesap tipi bilançoların sol tarafında aktifler sağ tarafında da pasifler yer alır.

Rapor tipi bilanço: Hesap tipi bilançoların içerdiği bilgileri içermekle birlikte hesapların sıralanmasında pasif hesaplar aktif hesapların altında sırasıyla yer almaktadır.

Finansal Tablolar Analizi Bakımından

Karşılaştırmalı bilançolar: İşletmenin herhangi bir döneme ait bilançosunda yer alan tutarlar diğer dönemlerle veya diğer işletmelerin bilançosundaki tutarlarla **karşılaştırmalı** olarak yer almaktadır.

Analitik bilançolar: Analitik bilançolarda hesap tutarları yanında hesap tutarlarının **değişik açılardan oransal ifadeleri de** yer alır. Analitik bilançolar aynı zamanda bilançoların analiz edilmeye uygun bir şekilde hazırlanmış olması durumunu da ifade eder.

8

Kapsam Bakımından

İşletme bilançosu: Bir işletmenin belli bir andaki finansal durumunu gösterir.

Konsolide bilanço: Ana şirkete (holding, şirketler topluluğu) bağlı bulunan işletmelerin belli bir andaki finansal durumlarını **toplulaştırmış** olarak gösteren bilançoya konsolide bilanço denir.

İşletme Veya Vergi Hukuku Bakımından

Ticari bilanço: Ticari yaşamın gereklerine ve muhasebe kuramı ve uygulamalarına göre hazırlanan bilançolardır. Bu bilançoların hazırlanmasında vergi yasaları ve ilgili yasal düzenlemeler belirleyici değildir.

Mali bilanço: Vergi yasalarındaki emredici kurallara uygun olarak hazırlanmış bilançolardır.

9

Bilançonun Biçimsel Yapısı

Aktif	BİLANÇO	Pasif
DÖNEN VARLIKLAR	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	
DURAN VARLIKLAR	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR ÖZ KAYNAKLAR	

10

Bilançoda yer alan kalemlerin gruplandırılması varlıkların ve kaynakların bir hesap dönemiyle ilişkilendirilmesine bağlı olurken, sıralanması varlıkların en likit olandan en aza likit olana doğru, kaynakların ödenme vadelerine göre olur.

11

I. DÖNEN VARLIKLAR

Dönen varlıklar en fazla bir yıl içinde tahsil edilebilecek, satılabilecek, kullanılabilir, tüketilebilecek varlıklar ile eldeki nakit ve bankadaki mevduattan oluşur.

- Hazır Değerler
- Menkul Kıymetler
- Ticari Alacaklar (Kısa Vadeli Ticari Alacaklar)
- Diğer Alacaklar (Diğer Kısa Vadeli Alacaklar)
- Stoklar
- Gelecek Aylara ait Giderler ve Gelir Tahakkukları
- Diğer Dönen Varlıklar

12

Mali analiz açısından dönen varlıklar toplamına **brüt çalışma sermayesi**; dönen varlıkların kısa vadeli yabancı kaynakları (borçları) aşan kısmına **net çalışma sermayesi**, kaynaklardan eksik olan kısmına da **net çalışma sermayesi noksanı** denir.

13

Brüt çalışma sermayesi iki işe yarar:

- Günlük faaliyetleri sürdürme
  - Kısa vadeli borçları ödeme
- ❖ Bunlardan birincisi net çalışma sermayesiyle sağlanır.
  - ❖ Bunun için dönen varlıkların işletmenin hem kısa vadeli borçlarını ödemeye, hem de günlük faaliyetlerini sürdürmeye yetecek büyüklükte ve yapıda olması gerekir.
  - ❖ Bu durumdaki dönen varlıklar işletme faaliyetlerine sıkça katılır ve kendi içindeki dönüşümü artarak aktifin verimliliğine ve karlılığına katkıda bulunabilir.
  - ❖ Bunun için de dönen varlıkların kısa vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynakların dönem net karıyla finanse edilmiş olması gerekir.

14

- ❖ Bu arada stokların uzun vadeli ticari borçlarla finanse edilmişliği de istenir.
- ❖ Dönen varlıklar hiçbir zaman birkaç kaleme toplanmamalı, aksine kalemler dengeli dağılım göstermelidir.
- ❖ Dönen varlıkların ticaret işletmeleri ile hem üretim hem de ticaretle uğraşan işletmelerde duran varlıklardan büyük olması istenir.
- ❖ Üretim işletmelerinde duran varlıkların dönen varlıklardan büyük olması beklenir.

15

II. DURAN VARLIKLAR

Duran varlıklar bir yıldan daha uzun sürede tahsil edilebilecek , satılabilecek, kullanılabilecek ve tüketilebilecek varlıklardan oluşur.

- Ticari Alacaklar (Uzun Vadeli Ticari Alacaklar)
- Diğer Alacaklar (Diğer Uzun Vadeli Alacaklar)
- Mali Duran Varlıklar (Finansal Duran Varlıklar)
- Maddi Duran Varlıklar
- Maddi Olmayan Duran Varlıklar
- Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar
- Gelecek Yıllara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları
- Diğer Duran Varlıklar

16

- Duran varlıkların finansmanında asla kısa vadeli yabancı kaynaklar (borçlar) kullanılmamalıdır.
- Aksi halde işletmenin kısa vadeli borç ödeme gücü zayıflayacağı gibi net çalışma sermayesi noksanı da ortaya çıkar. Bu ana grubun finansmanı öz kaynaklar (öz sermaye) ve uzun vadeli yabancı kaynaklar (borçlar) olmalıdır.
- Duran varlıklar kendi içinde dönüşüme pek olmayan bir gruptur. Bu grupta ticari alacaklar, diğer alacaklar, gelecek yıllara ait giderler ve gelir tahakkukları gibi vadesi bir yılın altına indiğinde dönen varlıklara dönüşecek kalemler olduğu gibi maddi ve maddi olmayan duran varlıklar gibi sürekli olarak grupta duracak kalemler de vardır.
- Bu son iki kalem ancak karlı yıllarda amortisman gideri kadarıyla yatırımın fon olarak geri dönmesi anlamında dönen varlığı dönüşür.

17

- Duran varlıkların aktif verimliliğine katkısı bir hesap döneminde dönen varlıklarinkine göre daha yavaş ve daha azdır.
- Fakat yanlış kaynaktan finanse edildiğinde, yanlış ve gereğinden fazla yatırım yapıldığında, kötü yönetildiğinde aktif verimliliğine ve karlılığına ters önde etkisi mutlaka fazla olacaktır.
- Duran varlıklar toplamı sanayi işletmelerinde dönen varlıklar toplamından genelde büyük olurken, sanayi ve ticaret işletmesi olarak faaliyet gösteren işletmeler ile sırf ticaretle uğraşan işletmelerde ise bunun tersi beklenir.

18

III. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR (BORÇLAR)

Kısa vadeli yabancı kaynaklar, bir yıl içinde ödenmesi gereken ve ödenmeleri dönen varlıklarla yapılacak olan borçlardır.

- Mali (Finansal) Borçlar
- Ticari Borçlar
- Diğer Borçlar (Diğer Kısa Vadeli Borçlar)
- Alınan Avanslar
- Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler
- Borç ve Gider Karşılıkları
- Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
- Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

19

- Kısa vadeli yabancı kaynakların tamamı daima dönen varlıkların finansmanında kullanılmalıdır.
- Çünkü bir yıl içinde vadeli gelecek olan borçlar, ancak kendi içinde dönüşüm halinde olan ve yıllık faaliyetlere en sık katılan dönen varlıklardan karşılanabilir.
- Diğer taraftan dönen varlıklar toplamı kısa vadeli yabancı kaynaklardan büyük olmalı ki, hem borç ödenebilsin hem de günlük faaliyetler sürdürülebilsin.
- Ayrıca dönen varlıklar nakit, mal ve hizmet şeklinde ödenecek kısa vadeli borçları karşılayabilecek çeşitlilikte olmalıdır.

20

- Büyüklük ve yapısı bakımından yeterli olmayan dönen varlıklar işletmeyi borçla borç ödeme ve dolayısıyla faiz yüküne katlanma durumuna düşüreceği gibi, günlük faaliyetleri de aksatır. Bu gibi durumlar işletmenin kredibilitesini de düşürür.
- Kısa vadeli yabancı kaynaklar toplamının daima uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamından küçük olması istenir. Bu durumdaki bir işletmenin borç ödeme gücü bakımından iyi olabileceği düşünülür.

21

IV. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR (Borçlar)

Uzun vadeli yabancı kaynaklar, bir yıldan daha uzun sürede ödenecek ve ödenmeleri işletmenin yatırım politikasına ve karlılığına bağlı olan borçlardır.

- Mali (Finansal) Borçlar
- Ticari Borçlar
- Diğer Borçlar (Diğer Kısa Vadeli Borçlar)
- Alınan Avanslar
- Borç ve Gider Karşılıkları
- Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
- Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

22

- Uzun vadeli yabancı kaynaklar (borçlar) vadeleri bir yılın altına indiğinde kısa vadeli yabancı kaynaklara dönüşür.
- Uzun vadeli yabancı kaynaklar normalde duran varlıkların finansmanında kullanılır. Ancak zorunlu olduğunda geçici sürelerle dönen varlıkların finansmanında kullanılması düşünülebilir. Diğer taraftan uzun vadeli Ticari Borçların dönen varlıkların stoklar kaleminin finansmanında kullanılması doğaldır.
- Bir işletmenin uzun vadeli borç ödeme gücü onun yatırım politikasına (gücüne) ve karlılığına bağlıdır. Yatırım gücü , maddi duran varlıklara bağlanan fonların karlı dönemlerde amortisman yoluyla işletmeye geri dönmesidir.
- Uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamının kısa vadeli yabancı kaynaklar toplamından büyük olması istenir. Kendisinden uzun süre faydalanılacak olması bu kaynağın maliyetini azaltacağı gibi, aktif verimliliğini ve karlılığını da artıracaktır.

23

V. ÖZ KAYNAKLAR (Öz Sermaye)

Öz kaynaklar, ortakların kuruluş sırasında ve sonradan sermaye artışlarında koydukları sermaye ile kardan işletmede bırakılan kısımlardan oluşur.

- Ödenmiş Sermaye
- Sermaye Yedekleri
- Kar Yedekleri
- Geçmiş Yıllar Karları
- Geçmiş Yıllar Zararları (-)
- Dönem Net Karı veya Zararı (-)

24

- Bunlardan geçmiş yıllar zararları ile dönem net zararı grubun negatif kalemleridir. Bu tür kalemleri mevcudiyeti öz kaynaklar toplamı azaltır. Bu bakımdan hiç olmamaları veya olduğunca küçük tutarda olmaları iyidir.
- Öz kaynaklar her şeyden önce duran varlıkların finansmanında kullanılır. Yalnız dönem net karı dönen varlıkların finansman kaynağı durumundadır. Bu sayede dönen varlıkların kısa vadeli yabancı kaynakları aşan kısmı olan net çalışma sermayesi oluşur.

25

- Öz kaynakların kar yedekleri, geçmiş yıllar karları ve dönem net karının oluşturduğu oto finansman yapısı ne kadar kuvvetli olursa o kadar iyidir. Çünkü böyle bir durumda sermayeyi temsil eden ortakların elinde bulunan hisse senetlerinin piyasa değeri nominal değerlerinin üzerine çıkacaktır. Öz kaynaklarda ikinci önemli kalem ödenmiş sermaye olurken sermaye yedekleri çoğunlukla fiktif (hayali) değerlerden oluşur.
- Öz kaynaklar ortakların aktif üzerindeki hak sahipliğini gösteren ve şirket alacakları için de güvence olan bir gruptur. Bu bakımdan öz kaynaklar toplamının kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamından büyük olması veya en azından onların toplamı kadar olması istenir.

26

2. Gelir Tablosu

Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net karını veya dönem net zararını gösteren mali tablodur.

27

- A- BRÜT SATIŞLAR
- B- SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)
- NET SATIŞLAR
- C- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)
- BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI
- D- FAALİYET GİDERLERİ (-)
- FAALİYET KARI VEYA ZARARI
- E- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR
- F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)
- G- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)
- OLAĞAN KAR VEYA ZARAR
- H- OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR
- I- OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)
- DÖNEM KARI VEYA ZARARI
- İ- DÖNEM KARI, VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)
- DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI

28

Gelir tablosu, işletmenin belli bir hesap dönemindeki faaliyet sonuçlarını gösteren bir tablodur. Sonuç hesapları bir dönem boyunca biriken tutarları üzerinden yansıtıldıkları için, gelir tablosu, bir yıllık hasılatı, geliri, karı, gideri ve zararı kapsar. Faaliyet sonuçlarını göstermesi ise benzer kalemlerin toplanması ve farklı kalemlerin çıkarılmasından doğan , Tek düzen Hesap Planına ve SPK ya göre şu beş bölümden oluşması anlamına gelir. (Parantez içindekiler SPK ya aittir.)

- Brüt Satış Karı veya Zararı
- Faaliyet Karı veya Zararı (Esas Faaliyet Karı veya Zararı)
- Olağan Kar veya Zarar (Faaliyet Karı veya Zararı)
- Dönem Karı veya Zararı
- Dönem Net Karı veya Zararı (Net Dönem Karı veya Zararı)

29

Brüt Satış Karı veya Zararı

Bu bölüm işletmenin ana-esas faaliyeti ile ilgili brüt sonucu gösterir ve sırasıyla şu alt gruplardan oluşur.

- Brüt Satışlar
- Satış İndirimleri (-)
- Net Satışlar
- Satışların Maliyeti (-)

Net satışların 'Satışların Maliyeti' ni aşan kısmı Brüt Satış Karı olurken tersi durum Brüt Satış Zararı olur.

30

- Bu bölümün kalemleri bakımından net satışların brüt satışlara yakın olması istenir.
- Çünkü, böyle bir durumda, işletmenin satışlardan iadeler, satış ıskontoları ve diğer indirimler yüzünden brüt hasılatından fazla bir şey kaybetmediği anlaşılır.
- Ayrıca satışların maliyeti, kaliteden ödün verilmemiş olmak şartıyla, daima net satışların altında olmalıdır.
- Bölüm sonucunun, tabii ki brüt satış Karı olarak çıkması istenir. Bunun iki anlamı vardır.
  - 1) Ana faaliyet karının gelecek yıllarda da devam edeceği varsayılır.
  - 2) Brüt satış karı ne kadar büyükse kendisinden sonra gelen gider ve zararları karşıladıktan sonra yeterli bir dönem karına ulaşılacak demektir.

31

Faaliyet Karı veya Zararı (Esas Faaliyet Karı veya Zararı)

Bu bölüm işletmenin ana (esas) faaliyetini devam ettirebilmesi için katlanmak zorunda olduğu, fakat satışların maliyetine yüklenemeyen giderleri kapsar. Bu giderler faaliyet giderleri adını almakta olup şu üç hesap kaleminden oluşur.

- Araştırma ve Geliştirme Giderleri
- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri
- GenelYönetim Giderleri

32

- İşletmelerin bunlarsız faaliyet gösteremeyecek olmaları nedeniyle bu giderlerin belirli büyüklüğe ulaşacağı açıktır. Ancak faaliyet giderlerinin işletmeyi yeterli bir faaliyet karına ulaştıracak şekilde brüt satış karının altında kalması gerekir. Aksi halde faaliyet zararı söz konusu olur.
- Ulaşılabilecek faaliyet karının kendisinden sonra gelen gider ve zararları karşılayıp, dönem karına yeterli pay bırakacak büyüklükte olması istenir. Ana faaliyetin net sonucu olarak faaliyet karının gelecekte de kazanılmaya devam edileceği varsayılır.

33

Olağan Kar Veya Zarar (Faaliyet Karı veya Zararı)

Bu bölüm işletmenin esas faaliyeti dışında kalan diğer faaliyetleri sonucunda doğan gelirleri karları, giderleri ve zararları şu üç grup altında gösterilir:

- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar
- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar
- Finansman Giderleri

34

- Bölüm içi gelir ve karların olağan gider ve zararlar ile finansman giderlerini karşılayıp, faaliyet karı ile birlikte bölümün sonucu olan olağan karı oluşturması istenir.
- Aksi halde bölüm içi gelir ve karların karşılayamadığı gider ve zararlar faaliyet karından karşılanacağı için, olağan kar sadece ana faaliyetten sağlanan kardan oluşacaktır.
- Önemli olan olağan karın hem ana faaliyet karını olduğu gibi içermesi, hem de diğer faaliyetlerden sağlanan kardan pay almasıdır.

35

Dönem Kar Veya Zararı

Bu bölüm, işletmenin esas ve diğer faaliyetlerinden bağımsız olarak arazi nitelikteki işlem ve olaylardan doğan, da olağandışı olay ve gelişmeler nedeniyle ortaya çıkan gelirler, karlar, gider ve zararlardan oluşur. Bunlar da bölümde şu iki grup altında toplanır.

- Olağandışı gelir ve karlar
- Olağandışı Gider ve zararlar

36

- İşletmenin mali ve maddi duran varlık satışlarından doğan karlar veya zararlar, nedeni araştırılmayacak kasa noksanından personel sorumlu değilse yazılacak zarar, değersiz bir alacağın kapatılmasından sonra tahsilinden doğacak kar bu bölümü için birer örnek oluşturur.
- Bu bölümün gelir ve karları bölümün gider ve zararını karşıladıktan sonra, Dönem Karına pay verebilir. bu durumda bölüm sonucu olarak dönem karı, faaliyet karını da içinde bulunduğu olağan kardan da pay alabilir.
- Aksi halde bölüm içi gelir ve karlarla karşılanamayan olağandışı gider ve zararlar olağan karı küçülterek dönem karına, ya da onu yok ederek dönem zararına neden olabilir.

37

Dönem Net Karı Veya Zararı

- Gelir tablosunun Dönem Karı; Ticari Karı, Dönem Zararı Ticari Zararı ifade eder.
- Bunlardan hareketle bulunacak mali kardan ilgili mevzuat hükümlerine göre Dönem Karı Vergi ve Yasal Yükümlülük Karşılıkları hesaplanır. Bu karşılık dönem karından/zararından düşülerek/eklenerek Dönem Net Karına/Zararına ulaşılır.
- Mali kar olmadığında vergi karşılığı da olmayacağından dönem karı veya zararı aynen Dönem net Karı veya Zararına dönüşecektir.
- Dönem Net Karı her zaman istenen bir sonuç olup, ana faaliyetten ve diğer faaliyetlerden alacağı payların büyüklüğü ile önem kazanır.

38

MALİ TABLO ANALİZ TÜRLERİ VE TEKNİKLERİ

39

MUHASEBE BİLGİSİNİN (FİNANSAL RAPORLAMANIN) TAŞIMASI GEREKEN NİTELİKLER

İLGİLİ OLMA:

Bilginin kullanım amacıyla ilişkisi olması ve kullanım amacına uygun olması şeklinde ifade edilebilir. Muhasebe bilgisi, kullanıcılara tahmin yada beklentilerini doğrulama veya düzeltme konusunda yardımcı olacak, kararda bir fark yaratma kapasitesine sahip olmalıdır. Belirli bir durumun belirsizliğini azaltan bir bilgi o durumla ilgili demektir.

GÜVENİLİRLİK:

Muhasebe bilgisinin yanlış veya yanıltıcı olmamasını sağlayan niteliklerdir. Hata ve önyargıdan makul ölçüde arınmış ve temsil etmeyi amaçladığı şeye sadık kalarak temsil eden bilgi güvenilir bilgidir.

40

ZAMANLILIK:

Kararları etkileme kapasitesini kaybetmeden bilginin kullanıcıya ulaştırılmasını ifade etmektedir. Zamanında sunulmayan bilginin karar verme açısından yararı hemen hemen yok gibidir.

KANITLANABİLİRLİK:

Bilginin inceleme ya da soruşturma ile kanıtlanabilme niteliğini gösterir. Kanıtlanabilir muhasebe bilgileri, aynı ölçme yöntemlerini kullanan bağımsız kişilerce önemli ölçüde yaklaşık olarak elde edilen sonuçları sağlar.

41

GERÇEKLİLİK:

Muhasebe bilgisinin gerçeği temsil etmesi gerektiğini ifade eder. Gerçeği temsil etmeyen bilginin güvenilirliği ve geçerliliği yoktur.

TARAFSIZLIK:

Önceden belirlenmiş bir amaca ya da herhangi bir davranış biçimine yöneltici bir tutumun olmamasını öngörür. Bu nitelik muhasebe bilgisinin bilgi kullanıcısının lehine veya aleyhine olacak şekilde yorumlanmamasının gerekliliğini ifade eder. Bilginin, farklı amaçları ve çıkarları olan finansal bilgi kullanıcılarının tümüne hizmet etmesidir.

42

TUTARLILIK:

Kullanılan muhasebe politikalarının birbirini izleyen dönemler boyunca değiştirilmemesinin gerekliliği ifade eder.

KARŞILAŞTIRILABİLİRLİK:

Benzer muhasebe bilgisinin, aynı zaman döneminde karşılaştırılabilir olmasının gerekliliği ifade eder.

ÖNEMLİLİK:

İçinde bulunulan koşulların ışığı altında, bilgiye dayanan makul bir kişinin yargısının, bu bilginin gösterilmemesi veya yanlış ifade edilmesinden dolayı değişmesi veya etkilenmesini olası kılan göstermeme veya yanlış ifadenin büyüklüğüdür.

43

**FİNANSAL TABLOLAR ANALİZ
TÜRLERİ**

Finansal tablolar analiz türleri aşığıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır.

1. Amacına Göre
2. Kapsamına Göre
3. Analizi Yapanın Niteliğine Göre

44

Analizin Yapılma Amacına Göre Analiz Türleri

- Yönetim analizleri
- Kredi analizleri
- Yatırım analizleri

- Yönetim Analizleri

Yönetim işlevinin yerine getirilmesinde alınacak kararlara dayanak olmak üzere, işletme yönetimi için yapılan analizdir. Yönetim analizinin yapılmasında her türlü finansal tablo ve dokümandan yararlanılır. Amaç, yönetime, işletme ile ilgili çeşitli konularda gerekli verileri vermek ve alacakları kararlarda ışık tutmaktır.

- Kredi Analizleri

İşletmenin finansman durumu ile borç ödeme gücünü anlayabilmek için yapılan analizlerdir. İşletmeye kredi verenler veya verecek olanlarla, işletmenin finansman yöneticileri tarafından yapılmaktadır. Amaç, işletmenin borç ödeme yeteneğini ölçmek ve borçların zamanında ödenip ödenmeyeceğini araştırmaktır.

Kredi Analizlerinde 5K Yaklaşımı

Kredi değerlendirmelerinde 5 K Olarak bilinen bir yaklaşım kullanılır.

- Karakter: Borçlunun itibarını, ödeme ahlakını ve ödeme alışkanlığını gösterir.
- Kapasite: Borçlunun krediyi geri ödeyebilme gücünü gösterir.
- Kefil veya Kefalet: İşlerin kötüye gitmesi durumunda bankanın verdiği paranın geri alınabilmesini sağlayan bir tür güvencedir.
- Kapital (Sermaye): Müşterinin iş yapabilme gücü olup yapacağı işe kendinden neler koyduğunu gösterir.
- Koşullar: İçinde bulunulan ekonomik ortam ve konjonktürü ifade eder.

- Yatırım Analizleri

İşletmeye ortak olanlar ve ortak olmayı düşünenler ile işletmeye uzun vadeli kaynak sağlayan veya sağlayacak olanlar tarafından yapılan analizlerdir. Başka bir ifadeyle, işletmeye yatırım yapan veya yapmayı düşünenlerce; işletmenin kazanma gücünün devamlılığının, yatırımın emniyetinin ve karlılık durumunun analiz edilmesidir.

Analizin İçeriğine-Yapılış Biçimine-Kapsamına Göre Analiz Türleri

- Statik analiz
- Dinamik analiz

- Statik Analiz

İşletmenin bir döneme ait finansal tablolarında yer alan kalemler arasındaki ilişkileri incelemek için yapılan analizdir.

- Dinamik Analiz

İşletmenin birbirini izleyen dönemlerine ilişkin finansal tablolarında yer alan kalemlerin incelenerek, göstermiş oldukları eğilimlerin saptanmasıdır. Bu analiz işletmenin aynı sektördeki diğer işletmelerle karşılaştırılması suretiyle daha geniş bir biçimde yapılabilmektedir.

Analizi Yapacak Olan Şahıslara Göre

- Dış Analiz
- İç Analiz

- Dış Analiz

İşletme ile ilişkisi bulunmayan yani işletme dışındaki üçüncü kişilerin işletmenin yayınlamış olduğu raporlardan yararlanarak yaptıkları analizdir.

- İç Analiz

Yöneticiler, muhasebeciler, iç denetçiler gibi işletme içinden olan kimselerin yapmış oldukları analiz türüdür.

Mali Analiz Teknikleri

- Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz)
- Yüzde Yöntemi ile Analiz (Dikey Analiz)
- Eğilim Yüzdeleri Yöntemi ile Analiz (Trend Analizi)
- Oran Yöntemi ile Analiz (Rasyo Analizi)

KARŞILAŞTIRMALI TABLOLAR ANALIZI (YATAY ANALİZ)

- Karşılaştırmalı tablolar analiz tekniği, bir işletmenin birbirini izleyen aynı uzunluktaki dönemlere ait finansal tablolarında yer alan kalemlerdeki değişmelerin belirlenmesi, incelenmesi ve değerlendirilmesine olanak tanıyan analiz tekniğidir.
- Karşılaştırmalı tablolardan amaç, finansal tablolarda yer alan her bir kalemin yıllar itibariyle belirlenen değişmelerini incelemek suretiyle işletmenin finansal durum ve faaliyet sonuçları bakımından göstermiş olduğu gelişmeyi görebilmektir.
- İşletmelerin yaşamı sürekli olduğuna göre finansal durum ve faaliyet sonuçlarının işletmenin sürekliliği içinde incelenmesi gerekir. Bu nedenle finansal tablolarda yer alan kalemlerdeki değişmeleri inceleyerek işletmenin geçmişten bugüne gösterdiği gelişmeyi görebiliriz.

- Bunun yanı sıra işletmenin geçmişteki ve şimdiki durumu arasındaki gelişmeler neden-sonuç ilişkisi kurularak yorumlanır ve değişmelerin gelecekteki gelişme yönü, finansal yapı ve faaliyet sonuçları üzerindeki etkileri tahmin edilmeye çalışılır.
- Karşılaştırmalı analiz tekniğinin en belirgin üstünlüğü incelenen işletmenin gelişme yönü hakkında görüş verecek verileri sağlamasıdır.
- Finansal tablolarda yer alan kalemlerdeki değişmelerin incelenmesi, işletmenin finansal özelliklerinin hangi yönde değişme gösterdiğini görmek bakımından önemlidir. Koşullarda büyük değişiklikler olmadığı sürece, işletmelerin geçmişteki eğilimlerinin geleceğin göstergesi olduğu kabul edilir. İşletmenin geçmişteki eğilimlere uygun yönde gelişme göstereceği beklendiği için işletmenin gelecekteki gelişmesinin ne olacağı tahmin edilmeye çalışılır.

- Karşılaştırmalı tablolar analiz tekniği ile finansal analizde, işletmenin kendisine ait faaliyetleri dönemler arasında karşılaştırılarak yorumlarda bulunulur. Bu teknikte, işletme dışındaki rakip işletmeler ve endüstriyel hareketler analize dâhil edilmez. Bundan dolayı teknik, sadece bir işletmenin kendi içinde analiz edilmesine olanak tanır.
- Finansal tablolardaki her bir kalemin yıllar itibarıyla karşılaştırılarak incelenmesine olanak tanıdığı için karşılaştırmalı analize yatay analiz de denilmektedir.
- Ayrıca, birden fazla yıla ait finansal tablo kalemleri karşılaştırıldığı için yapılan analiz dinamik analiz özelliği taşır.

Karşılaştırmalı tablolar analizinden beklenen yararın sağlanabilmesi için aşağıdaki koşullara dikkat edilmelidir:

- Bir işletmenin eşit süreleri kapsayan en az iki döneme ait ve aynı zaman dilimini kapsayan finansal tabloların kendi aralarında karşılaştırılması gerekir.
- Finansal tabloların hazırlanmasında sırasında benimsenen muhasebe politikalarında değişmelerin olmaması gerekir.
- Paranın satın alma gücünde önemli değişmeler olduğu dönemlerde yıllar itibarıyla karşılaştırmalar çok anlamlı olmayabilir. Bunun için farklı satın alma gücündeki paralarla ifade edilen verilerin birbirleri ile karşılaştırılabilir duruma getirilmesi, diğer bir ifade ile enflasyonun etkilerinden arındırılması gerekir.

KARŞILAŞTIRMALI TABLOLARIN DÜZENLENMESİ

Karşılaştırmalı tablolar hazırlanırken aşağıdaki işlemler yapılacaktır:

- Finansal tablo kalemlerinin adı ve bu kalemlerin yıllar itibarıyla mutlak tutarları ilk sütunda yer alır.
- Finansal tablolara ilk sütunda yer verilirken, bir kalemin ele alınan farklı dönemlerin hepsinde tutarı olmasa bile karşılaştırmalı tablolar içinde yer almalıdır.
- İkinci sütunda her bir kalemdeki mutlak ve oransal değişmeler gösterilir. Artışlar (+) işareti ile , azalışlar ise ya (-) işareti ile ya da parantez içinde gösterilir.

Mutlak ve Yüzde Değerinin Hesaplaması

MUTLAK DEĞER = 2. YILIN DEĞERİ - 1.YILIN DEĞERİ

$$\text{YÜZDE DEĞERİ} = \frac{\text{MUTLAK DEĞER}}{\text{1. YILIN DEĞERİ}} * 100$$

Karşılaştırılan bilanço sayısı ikiden fazla olduğu takdirde artış veya azalışların hangi dönem esas alınarak saptanacağı konusunda iki farklı görüş bulunmaktadır.

- Belli bir dönem temel alınarak bilanço kalemlerindeki artış veya azalışlar temel yıla göre hesaplanır.
- Her yıl kendinden bir önceki yıla karşılaştırılır. Bu tekniğe de hareketli yıl karşılaştırmalı tablo analiz tekniği denir.

65

ÖRNEK 1

66

Bilanço Kalemleri	Yıllar			Değişim Tutarı	Değ. Yüzdesi	Değişim Tutarı	Değ. Yüzdesi
	2000	2001	2002	2001-2000	Değişim Tutarı /İlk Yıl	2002-2000	Değişim Tutarı /İlk Yıl
AKTİF							
Dönen Varlıklar	400	800	600	400	100	200	50
Duran Varlıklar	600	300	800	-300	-50	200	33,33
Aktif Toplam	1.000	1.100	1.400	100	10	400	40
PASİF							
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	300	500	100	200	66,67	-200	-66,67
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	300	100	500	-200	-66,67	200	66,67
Öz Sermaye	400	500	800	100	25,00	400	100
Pasif Toplamı	1.000	1.100	1.400	100	10,00	400	40

67

ÖRNEK 2

68

Bilanço Kalemleri	Yıllar			Değişim Tutarı	Değ. Yüzdesi	Değişim Tutarı	Değ. Yüzdesi
	2000	2001	2002	2001-2000	Değişim Tutarı /2000 Yılı	2002-2001	Değişim Tutarı /2001 Yılı
AKTİF							
Dönen Varlıklar	400	800	600	400	100	-200	-25
Duran Varlıklar	600	300	800	-300	-50	500	166,67
Aktif Toplam	1.000	1.100	1.400	100	10	300	27,27
PASİF							
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	300	500	100	200	66,67	-400	-80
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	300	100	500	-200	-66,67	400	400,00
Öz Sermaye	400	500	800	100	25,00	300	60,00
Pasif Toplamı	1.000	1.100	1.400	100	10,00	300	27,27

YÜZDE YÖNTEMIYLE ANALİZ (DİKEY ANALİZ)

69

- Dikey analiz bir işletmenin bilanço ya da gelir tablosundaki kalemlerin kendi grupları ve genel toplam içerisinde ne kadarlık bir yüzdeye sahip olduğunu tespiti ile yorumlanmasına denir.
- Yatay analiz olarak da adlandırılan karşılaştırmalı mali tablolar analizinde mali tabloda seçilen kalemlerin yıllar itibariyle değişimi gözlenirken, dikey analizde bir yıla ait mali tablonun kalemlerinin nasıl bir yüzde dağılımı gösterdikleri gözlenerek bir yoruma ulaşılmaya çalışılır.
- Dolayısıyla dikey analizin amacı işletmenin tek bir dönemdeki mali durumunun ve faaliyet sonuçlarının incelenmesidir.
- Yatay analizde yıllar itibariyle değişimin gözlenmesi dinamik bir analizi oluştururken, dikey analiz bir yılın incelenmesi nedeniyle statik analiz olarak adlandırılabilir.

70

Bilanço kalemlerinin dikey yüzdeleri aşağıdaki şekilde belirlenebilir:

$$\frac{\text{Bilanço Kalemi}}{\text{Grup Toplamı yada Genel Toplam}} \times 100$$

Örneğin;

$$\frac{\text{Hazır Değerler}}{\text{Dönen Varlıklar yada Aktif Toplamı}} \times 100$$

71

- Gelir tablosu kalemleri, net satış tutarlarının 100 kabul edilmesi esasına göre yüzdelenir. Her kalemin net satışlara oranı, hasılat ve kârlılık açısından incelenir.
- Bir kâr kalemi kendisinden sonra gelen gider ve zararları karşıladıktan sonra dönem kârına da katkıda bulunabilmelidir. Dönem kârına yapılan katkının büyüklüğü o kâr kaleminin dönem kârı içindeki yeri ve önemini gösterir. Dönem kârının daha çok esas faaliyet alanındaki kârlardan oluşması beklenir.
- Örneğin;

$$\frac{\text{Satışların Maliyeti}}{\text{Net Satışlar}} \times 100$$

72

EĞİLİM YÜZDELERİ YÖNTEMİYLE ANALİZ (TREND ANALİZİ)

73

İşletmenin 8-10 yıllık gibi belirli tarihler arasında gerçekleşen artış ve azalışların baz yıla (temel yıla) göre karşılaştırarak işletmenin uzun süreli eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan dinamik bir analizdir.

Kalemin Diğer Yıldaki Tutarı $\frac{\quad}{\quad} \times 100$

Baz Yıl (Temel Yıl)

- Baz yıl kabul edilen yıldaki tüm kalemlerin trendi 100 kabul edilir.
- 100'ün üstünde çıkanlar baz yıla göre artışı 100'ün altında çıkanlar baz yıla göre azalışı verir.
- Baz yılda rakamı olmayan kalemler için diğer yıllarda eğilim yüzdesi hesaplanmaz.
- Trend'ler 100'e çok yakın yada yıllar itibarıyla aynı seyirini gösteriyorsa o kalemin trendi yok demektir.

74

RASYO (ORAN) ANALİZİ

75

ORAN ANALİZİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- ANLAMSIZ ORAN KULLANMAKTAN KAÇINILMALI
- ORANLAR DOĞRU VE AMACA UYGUN BİR BİÇİMDE YORUMLANMALI
- MEVSİMLİK VE KONJONTÜREL HAREKETLERİN ETKİLERİ YORUMLARDA DİKKATE ALINMALI
- ORANLARDAKİ DEĞİŞİKLİKLERİN NEDENLERİ VE İŞLETME AÇISINDAN TAŞIDIĞI ÖNEM DOĞRU BELİRLENMELİ
- ORANLARDAKİ DEĞİŞİMLER EK BİLGİLERLE DESTEKLENEREK YORUMLANMALI
- ORAN SONUÇLARI ORANDA YER ALAN DEĞERLERİN TUTARLARI DA DİKKATE ALINARAK YORUMLANMALIDIR
- ORANLAR DEĞERLENDİRİLİRKEN İŞLETMENİN KENDİ GEÇMİŞ YILLAR BİLGİLERİ YANINDA SEKTÖRÜN GENEL GİDİŞİDE DİKKATE ALINMALIDIR
- ORAN ANALİZİ İLE İŞLETMENİN GEÇMİŞ PERFORMANSI DEĞERLENDİRİLİRKEN GELECEKLE İLGİLİ İPUÇLARI YAKALAMAK BİR HEDEF OLMALIDIR.

76

1. LİKİDİTE ORANLARI
2. FAALİYET ORANLARI
3. MALİ YAPI ANALİZİNDE KULLANILAN ORANLAR
4. KARLILIK ORANLARI
5. BORSA PERFORMANS ORANLARI

LİKİDİTE ORANLARI

Likidite analizinde, **işletme sermayesinin yeterlilik düzeyi** ve **işletmenin kısa vadeli borç ödeme gücü** araştırılır. Bu amaçla işletmenin dönen varlık ve kısa vadeli yükümlülükleri arasında anlamlı ilişkiler incelenir.

Likidite, varlıkların değerinden kaybetmeden paraya dönüşme hızını ifade eder. Bu tür varlıklar bilançoda dönen varlıklar grubu içerisinde raporlanmaktadır.

Likidite analiziyle, net işletme sermayesinin yeterlilik düzeyi araştırılır.

Normal ekonomik koşullarda işletmenin **aşırı likiditeye sahip olması karlılığını olumsuz etkiler.** Çünkü bu atıl fonların olması demektir. Atıl fonların da bir maliyeti olacağından işletme karlılığı olumsuz etkilenir.

Her işletme için her zaman geçerli olabilecek bir likidite düzeyi tanımlamak mümkün değildir. Çünkü değişen şartlara göre işletmenin **nakit gereksinimi değişeceğinden, likidite düzeyi de değişebilir.**

En uygun likidite düzeyi değişen piyasa koşulları gözetilerek ve likidite karlılık arasındaki koşullara göre belirlenir.

1- Cari Oran (Banker Oranı): Her bir TL 'lik kısa vadeli borcumuza karşılık kaç TL'lik dönen varlığa sahip olduğunuzu gösterir. İdeal olan bu değerin 2 çıkmasıdır.

$$\text{CARI ORAN} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{KVYK}}$$

1 ile 2 arasında çıkıyorsa net çalışma sermayesi var ama yetersiz demektir.
1'den küçük çıkıyorsa net çalışma sermayesi noksanı söz konusudur.
2'nin çok üzerinde bir değer oluşmuş ise dönen varlıkların verimli kullanılmadığını söyleyebiliriz.

81

2-Asit Test Oranı (Likidite Oranı)

İşletme satışlarının bir an için tamamen durması veya önemli derecede yavaşlaması halinde işletmenin kısa vadeli borçlarını ödeme gücünün ne olacağı düşüncesi likidite oranının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Likidite oranının genelde 1 olması yeterli kabul edilmektedir.

Oran şöyle formülle elde edilir:

$$\text{Likidite (Asit-test) oranı} = \frac{\text{Dönen varlıklar - Stoklar}}{\text{Kısa vadeli yabancı kaynaklar}}$$

Asit test oranı işletmenin 1 liralık kısa vadeli borcuna karşılık stoklar hariç kaç liralık dönen varlığının olduğunu gösterir.

82

3-Nakit Oranı (Disponibilite Oranı)

- Nakit oranı, para ve benzeri değerlerin kısa vadeli yabancı kaynaklara oranıdır.
- Nakit oranı cari oran ve likidite (asit - test) oranına göre daha duyarlıdır. Satışların durması ve alacakların tahsil edilmemesi durumunda, işletmenin kısa vadeli borçlarını ödeme gücünü yansıtır.

83

- Bu rasyonun 0,20 civarında istenir. Nakit oranı aşağıdaki formül yardımıyla bulunur.

Nakit Oranı

$$= \frac{\text{Hazır Değerler} + \text{Menkul Kıymetler}}{\text{KVYK}}$$

yada

$$\frac{\text{Dönen Varlıklar} - (\text{Stoklar} + \text{Alacaklar})}{\text{KVYK}}$$

84

Borç Ödeme Gücünün Ölçümünde Kullanılacak Diğer Oranlar

85

86

STOK BAĞIMLILIK ORANI

$$\frac{KVYK - (Hazır Değerler + Menkul Kıymetler)}{Stoklar}$$

Asit test oranını birden küçük olması durumunda; borçların geri ödenmesinde işletmenin stoklara olan bağımlılığının ölçümünde kullanılan bir orandır. İşletmenin kısa vadeli borçlarını ödemede hazır değerler ve diğer süratle paraya çevrilebilir varlıkların dışında, stokların % kaçının satılması gerektiğini gösterir. **Yani kısa vadeli borçların ödenmesinde ne derece stoklara bağımlı olduğunu gösterir.**

Faiz giderlerini karşılama oranı

Vergi Öncesi Kar + Faiz Giderleri

----- şeklinde bulunur.

Faiz Giderleri

Bu oranın yüksek çıkması istenir. Bu durum karlı bir şekilde çalışıldığını ve uygun koşullarda borçlanıldığını gösterir.

MALİ YAPI ORANLARI

İşletmenin kaynak yapısının, kaynaklardan yararlanma derecesinin, öz kaynağının yeterli olup olmadığının, kaynak yapısı içerisinde borç ve özkaynağın dengesi ve özkaynak olarak yaratılan fonların ne tür dönen varlık ya da duran varlıklara kullanıldığının ölçülmesinde kullanılan oranlardır.

89

1. Finansal Kaldıraç Oranı

İşletmenin varlıklarının finansmanında ne ölçüde yabancı kaynak kullanıldığını gösteren orandır.

$$\frac{\text{Yabancı Kaynaklar Toplamı}}{\text{Aktif (Pasif) Toplamı}}$$

Şeklinde hesaplanır. İstenilen bu oranın %50 olmasıdır. %50'nin üzerine çıkması işletmenin borç baskısı altına girmesine neden olur. Arzu edilen bir durum değildir. Güçlü bir sermaye yapısı için özkaynakların ağırlığı fazla, en azından yabancı kaynaklara eşit olmalıdır.

90

2. Öz Kaynak Oranı

Öz Kaynak / Aktif Toplamı

Varlıkların ne kadarının öz kaynaklar tarafından karşılandığını gösterir. Oranın en az 0,50 olması istenir.

91

3. Finansman Oranı

Öz Kaynaklar / Yabancı Kaynaklar

Yabancı kaynakların ne kadarının öz kaynaklarca karşılanabileceğini gösterir. Oranın en az 1 çıkması istenir.

92

4. Sermaye arpanı Oranı

Toplam aktiflerin ne oranda özkaynaklarla finanse edildiğini, bir başka ifade ile toplam aktiflerin özkaynakların kaç katı kadar olduğunu gösterir.

Aktif Toplamı / zsermaye (denmiř Sermaye)

93

FAALİYET ORANLARI

94

İşletmenin çalışma durumunun analizinde, işletme faaliyetlerinde kullanılan varlıkların etkili bir biçimde kullanılıp kullanılmadığı ölçülmektedir.

Varlıkların kullanılmaları sırasındaki etkinlik derecesini gösteren bu oranlara; faaliyet oranları, verimlilik oranları veya devir hızı oranları denilmektedir.

95

a) Stok Devir hızı = $\frac{\text{Satışların Maliyeti(Net Satışlar)}}{\text{Ortalama Stok}}$

Ortalama stok = $(\text{Dönem Başı Stok} + \text{Dönem Sonu Stok}) / 2$

Stokların yılda kaç defa yenilendiğini gösterir. Stokların kaç katı kadar satış yapıldığını gösterir

b) Ortalama Stokta Kalma Süresi = $\frac{360}{\text{Stok Devir Hızı}}$

Stokların bir yılda kaç günde bir yenilendiğini gösteren oranlardır.

96

c) **Alacak Devir Hızı = $\frac{\text{Kredili Satışlar (Net satışlar)}}{\text{Ticari Alacaklar}}$**

Alacakların bir yılda kaç defa tahsil edildiğini gösterir. Bir yılda alacakların kaç katı kadar satış yapıldığını gösterir.

d) **Ortalama Tahsilat Süresi = $\frac{360}{\text{Alacak Devir Hızı}}$**

Alacakların bir yılda kaç günde bir tahsil edildiğini gösterir

e) **Ortalama Etkinlik Süresi = Ortalama Stokta Kalma Süresi + Ortalama Tahsilat Süresi**

Yani; $\frac{360}{\text{Alacak Devir Hızı}} + \frac{360}{\text{Stok Devir Hızı}}$

97

AKTİF DEVİR HIZI:

$$\text{AKTİF DEVİR HIZI: } \frac{\text{NET SATIŞLAR}}{\text{ORTALAMA AKTİF TOPLAMI}}$$

Bu oran bize işletmenin sahip olduğu varlıkların kullanmadaki etkinliğini gösterir. Yüksek çıkması aktiflerin verimliliğinin arttığı şeklinde yorumlanmalıdır.

MDV DEVİR HIZI:

$$\text{MDV DEVİR HIZI: } \frac{\text{NET SATIŞLAR}}{\text{MDV (NET)}}$$

Oranın yüksek çıkması istenir. Düşük çıkması işletmede atıl kapasite olduğu yani yapılan yatırımın geri dönmediğini gösterir.

98

Karlılık Oranları

1. BRÜT KARLILIK ORANI:

$$\text{BRÜT KARLILIK ORANI: } \frac{\text{BRÜT SATIŞ KARI}}{\text{NET SATIŞLAR}} \quad \square$$

İşletmenin satış konusundaki karlılığını gösterir oranın yüksek çıkması istenir her 100 liralık net satışın kaç lirasının brüt satış kârına dönüştüğünü verir.

2. İŞ HACMİ RANTABİLİTESİ (FAALİYET KARI ORANI):

$$\text{İŞ HACMİ RANTABİLİTESİ : } \frac{\text{FAALİYET KARI}}{\text{NET SATIŞLAR}} \quad \square$$

İşletmenin ana faaliyet konusundaki karlılığını verir. Her 100 liralık net satışın yüzde kaçının faaliyet kârına dönüştüğünü gösterir.

99

3. DÖNEM NET KARI ORANI:

$$\text{DÖNEM NET KARI ORANI: } \frac{\text{DÖNEM NET KARI}}{\text{NET SATIŞLAR}} \quad \square$$

Bu oran satış hasılatının yüzde kaçının işletme sahiplerine kaldığını gösterir.

4. MALİ RANTABİLİTE (ÖZKAYNAK) ORANI:

$$\text{MALİ RANTABİLİTE (ÖZKAYNAK) ORANI: } \frac{\text{DÖNEM NET KARI}}{\text{ÖZKAYNAK}} \quad \square$$

Bu oran işletme sahip ve ortaklarınca sağlanmış olan kaynağın verimli kullanılıp kullanılmadığını gösterir. Bu oranın değerlendirilmesinde önemli olan ölçüt sermayenin fırsat maliyetidir.

100

5. Olağan Karlılık Oranı

Olağan Kar

----- şeklinde bulunur.

Net Satışlar

İşletmenin süreklilik gösteren olağan ana faaliyetleri sonucunda elde edilen karın yeterliliği konusunda bilgi verir. Aynı zamanda oluşan olağan karın, net satışlar içindeki düzeyini de gösterir.

101

Borsa Performans Oranları

$$\text{Fiyat / Kazanç Oranı} = \frac{\text{Hisse Senedi Fiyatı}}{\text{Hisse Başı Kar}}$$

- Bu Oran hisse senedi başına kar payı ile hisse senedinin borsa değeri arasındaki bağlantıyı tespit amacı ile kullanılır.
- Bu orandan işletmeye yatırım yapmış olanlar ile yatırım yapmak isteyenler yararlanır. Oranın verdiği katsayı büyüdükçe hisse senedinin fazla değer kazandığı anlamı çıkar.
- Bu katsayının artması hisse senedinin satılması küçülmesi ise satın alınması meylini destekler.

102

$$\text{Piyasa değeri - Defter değeri Oranı} = \frac{\text{İşletmenin Toplam Borsa değeri}}{\text{Öz Kaynaklar Toplamı}}$$

- Bu oran, işletmenin borsa değerinin işletmenin Öz kaynaklarının kaç katı olduğunu gösterir.
- Katsayı büyüdükçe hisse senedinin fazla değer kazandığı anlamı çıkar.
- Bu Oranın Yorumunda Sektör ortalamasından yararlanmak gerekir.

$$\text{Hisse Senedi Başına Kar} = \frac{\text{Dönem Net Karı}}{\text{Hisse Senedi Sayısı}}$$

- Bu Oran işletmenin Her bir hisse senedi başına ne miktarda kar elde ettiğini tespit etmek amacıyla ile hesaplanır.

103

Standart Oranlar

Oranları bulduk. Sonrasında ne yapacağız. Bu oranları bir şeyle karşılaştırıp iyiyiz yada kötüyüz diyeceğiz. İşte bu karşılaştırdığımız şeylere standart oranlar denir. Bunlar:

- **Tarihi Standart Oranlar:** Geçmiş dönemlere ilişkin finansal tablolardan elde edilen oranların ortalamasıdır.
- **Sanayi veya Sektör Standart Oranlar:** sektör ortalamaları dikkate alınarak belirlenen oranlardır.
- **İdeal veya Hedef Standart Oranlar:** Sektördeki en başarılı bir işletmenin yada işletmenin hedeflediği düzeydeki standart oranlardır.
- **Bütçe Standart Oranlar:** Bütçe uygulayan, bütçelenen dönemin sonunda gerçekleşeceği varsayılan verilere ilişkin hesaplanan oranlardır.

104

Enflasyonun Oran Analizi Üzerindeki Etkileri

Fiyatların genel düzeyindeki artış olarak tanımlanabilecek olan enflasyonun, firmanın finans fonksiyonunu önemli ölçüde etkileyeceği açıktır. Enflasyonun; Finansal analizde önemli bir araç olarak kullanılan oran analizi üzerinde de önemli etkileri söz konusu olmaktadır. Enflasyonun yaşandığı dönemlerde oran analizi yapılırken bu etkiler mutlaka göz önünde tutulmalıdır.

- 1- Likidite oranının düşüşü
- 2- Borç / Toplam Aktif ve Borç / Özkaynak oranlarının yükselişi
- 3- Kısa vadeli yabancı kaynaklar / Toplam aktif oranının yükselişi
- 4- Kısa vadeli yabancı kaynaklar / Toplam Yabancı kaynaklar oranının yükselişi (enflasyon uzun süreli fon arzını olumsuz etkilediğinden)

105

- 5- Dönen Varlıklar / Toplam Aktif oranının yükselmesi, (Firmaların yatırımlar konusunda daha ihtiyatlı davranmaları ve işletme sermaye gereksinimlerinin artması)
- 6- Stoklar / Dönen Varlıklar oranının yükselmesi, (Enflasyon dönemlerinde firmalarda stoklara özellikle ham maddeye bağlanan fonlar yükselmektedir. Stokların kredili satışla alacaklara çevirme eğilimi gösteren alanlarda Alacaklar / Dönen Varlıklar oranı yükselir.
- 7- Öz kaynaklar / Maddi duran Varlıklar oranının yükselişi,
- 8- Genelede karlılık oranlarının nominal olarak yükselişi,
- 9- Kâr dağıtım oranının düşüşü, (oto finansmana gitmenin çoğalması nedeniyle)

106

İçsel Büyüme Oranı

Firmanın dağıtılmamış karlarla gerçekleştireceği büyüme oranıdır.

İçsel büyüme oranı =

Aktif karlılık oranı x Dağıtılmayan karlar oranı

İçsel büyüme oranı =

$\frac{\text{Dönem net karı} \times (1 - \text{Dağıtılan kar})}{\text{Aktif toplam}}$

Dönem net karı

107

FON AKIM TABLOSU

108

Fon Nedir?

Fon, tüm finansal araçlar anlamında kabul edilerek bir tablo düzenleniyorsa bu durumda hazırlanan tablo **FON AKIM(AKIŞ) TABLOSU** olarak isimlendirilir.

Fon, net işletme sermayesi (net çalışma sermayesi) şeklinde kabul edilerek bir tablo düzenleniyorsa bu durumda hazırlanan tablo “ **NET İŞLETME (ÇALIŞMA) SERMAYESİNDEKİ DEĞİŞİM** Tablosu olarak isimlendirilir.

Fon, para ve para benzerleri anlamında kabul edilerek bir tablo düzenleniyorsa bu durumda hazırlanan tablo “ **NAKİT AKIŞ TABLOSU**” olarak isimlendirilir.

109

$$\text{FON GİRİŞİ} = \text{FON ÇIKIŞI}$$

$$\text{FON KAYNAKLARI} = \text{FON KULLANIMLARI}$$

$$\text{Aktiflerdeki Azalışlar} + \text{Pasiflerdeki Artışlar}$$

=

$$\text{Aktiflerdeki Artışlar} + \text{Pasiflerdeki Azalışlar}$$

110

- Fon akım tablosu; **gelir tablosu, bilanço ve dipnotlarda** yer alan bilgilere dayanılarak oluşturulan ve işletmenin belli bir hesap döneminde sağladığı fonları ve bunların kullanım yerlerini gösteren bir tablodur.
- Fon akım tablosu işletmenin finansal faaliyetlerini fonların elde edildikleri kaynaklar ve kullanıldıkları yerler bakımından gösterir ve bir işletmenin finanslama ve yatırım faaliyetleri ile dönem içi finansal durum değişikliklerini kapsayan bilgilerin bilgi kullanıcılarına sunulması amacıyla düzenlenir.
- Genel kural olarak aktif azalışları ile pasif artışları fon kaynağı yaratırken aktif artışları ile pasif azalışları da fon kullanımına neden olur.

111

FON KAYNAKLARI

Fon akım tablosunda aktifin tamamı fon olarak kabul edildiği için aktifin her bir unsuru mali olanak sayılmaktadır. Bu fonlar ekonomik faaliyetler sonucu elde edilen kar veya zararlar veya finansal faaliyetler sonucu kazanılır veya kullanılırlar.

Fon kaynakları en basit bir anlatımla her türlü aktif azalışı ile borçlardaki ve öz kaynaklardaki artışlardır.

- 1) Olağan faaliyetlerden sağlanan kaynaklar
- 2) Olağandışı faaliyetlerden sağlanan kaynaklar
- 3) Dönen varlık tutarındaki azalışlardan sağlanan kaynaklar
- 4) Duran varlık tutarındaki azalışlardan sağlanan kaynaklar
- 5) Kısa vadeli yabancı kaynak tutarındaki artışlardan sağlanan kaynaklar
- 6) Uzun vadeli yabancı kaynak tutarındaki artışlardan sağlanan kaynaklar
- 7) Sermaye artırımından sağlanan kaynaklar
- 8) Hisse senedi ihraç primlerinden sağlanan kaynaklar

112

FON KULLANIMLARI

İşletmelerde fon çıkısına neden olan, yani mali araçlarda azalma meydana getiren işlemler fon kullanımlarını ifade etmektedir.

Fon kullanımları genel olarak aktifteki artılar ile pasifteki azalışlardır.

- 1) Olağan faaliyetlere ilgili kullanımlar
- 2) Olağandışı faaliyetlerle ilgili kullanımları
- 3) Ödenen vergi ve benzerleri
- 4) Ödenen kar payları (temettüleri)
- 5) Dönen varlık tutarındaki artışlar
- 6) Duran varlık tutarındaki artışlar
- 7) Kısa vadeli yabancı kaynak tutarındaki azalışlar
- 8) Uzun vadeli yabancı kaynak tutarındaki azalışlar
- 9) Sermayedeki azalışlar

113

GERÇEK BİR FON KAYNAĞI OLMAYAN GELİRLER

1. Konusu Kalmayan Karşılıklar
2. Reeskont faiz gelirleri
3. Borsa değer artış karları
4. Gelecek aylara ait gelirlerin döneme ilişkin kısımları
5. Yıllara yaygın inşaat ve onarım hak edişleri hesabındaki artışlar

114

GERÇEK BİR FON ÇIKIŞI GEREKTİRMEYEN GİDERLER

1. Amortisman Giderleri
2. Karşılık Giderleri
3. Reeskont Faiz Giderleri
4. Borsa değer azalış zararları
5. Gelecek aylara ait giderlerin döneme ilişkin kısımları
6. Yıllara yaygın inşaat ve onarım hak edişleri hesabındaki azalışlar

NOT: Bir gider olmamakla beraber Gelecek yıllara ait gelirler hesabındaki azalış da fon kullanımı olarak değerlendirilmez.

115

**NET ÇALIŞMA SERMAYESİ DEĞİŞİM
TABLOSU**

116

- Net çalışma sermayesinde değişim tablosu bir hesap dönemi içinde NÇS nin kaynaklarını ve kullanım yerlerini de göstermek suretiyle NÇS deki **artış veya azalışları** ortaya koyan tablodur.
- Tablo, ilgili dönemde net çalışma sermayesindeki değişiklik ve bu değişikliğin nedenlerini gösteren **iki bölümden** oluşur.
- **Tablonun ilk bölümünde** hesap döneminde dönen varlıklar ve kısa vadeli yabancı kaynaklardaki artış veya azalışlar ayrıntılı bir şekilde gösterilerek net çalışma sermayesindeki değişiklik hesaplanır.
- **Tablonun ikinci bölümünde** NÇS deki değişikliğin nedenleri fon kaynakları ve fon kullanımları şeklinde açıklanır.

117

NÇS nin FON KAYNAKLARI

Net çalışma sermayesini artıran olaylar fon kaynaklarını oluşturur. Bu bağlamda duran varlık kalemlerindeki azalışlardan ve uzun vadeli yabancı kaynaklar ile öz kaynak kalemlerindeki artışlardan net çalışma sermayesi anlamında fon yaratanlar, yarattıkları fon tutarı üzerinden “ fon kaynağı “ sayılırlar.

NET ÇALIŞMA SERMAYESİNDE ARTIŞ YARATAN OLAYLAR

- 1) İşletmenin faaliyetlerinden sağlanan kaynaklar
- 2) Duran varlık tutarındaki azalışlardan sağlanan kaynaklar
- 3) Uzun vadeli yabancı kaynak tutarındaki artışlardan sağlanan kaynaklar
- 4) Sermaye artımından sağlanan kaynaklar
- 5) Hisse senedi ihraç primlerinden sağlanan kaynaklar

118

NET ÇALIŞMA SERMAYESİ FON KULLANIMLARI

Net çalışma sermayesini azaltan olaylar fon kullanımlarını oluşturur. Bu bağlamda duran varlık kalemlerindeki artışlardan ve uzun vadeli yabancı kaynaklar ile öz kaynak kalemlerindeki azalışlardan net çalışma sermayesi anlamında fon çıkışına neden olanlar neden oldukları fon tutarı üzerinden “ fon kullanımı “ sayılırlar.

NET ÇALIŞMA SERMAYESİNDE AZALIŞ YARATAN OLAYLAR

- 1) İşletme faaliyetleri ile ilgili kullanımlar
- 2) Ödenen kar payları (temettüleri)
- 3) Duran varlık tutarındaki artışlar
- 4) Uzun vadeli yabancı kaynak tutarındaki azalışlar
- 5) Sermayedeki azalışlar

119

NAKİT AKIM TABLOSU

120

- Nakit akım tablosu, bir faaliyet donemi içinde işletmede oluşan nakit akımını , bir başka ifade ile **işletmenin nakit giriş ve çıkışlarını, kaynakları ve kullanım yerleri itibariyle gösteren tablodur.**
- Nakit akım tablosu işletmedeki para akışını özetleyerek hem geçmişin finansman politikasının değerlendirilmesinde, hem de geleceğe yönelik nakit planlamasının yapılmasında gerek yönetime gerekse diğer ilgili taraflara önemli bilgiler sunar.
- **Finansal tablolardan yalnızca nakit akış tablosu NAKİT ESASINA göre düzenlenmektedir. Nakit akış tablosu dışındaki finansal tablolar “ TAHAKKUK ESASINA “ göre düzenlenmiş oldukları için işletmenin nakit akışları hakkında bilgi taşımazlar.**

121

Nakit Akış tablosunun düzenlenebilmesi için şu tabloların hazır bulunması gerekir.

- Karşılaştırmalı Bilançolar (Önceki Donem Ve Cari Donem)
- Gelir Tablosu (Cari Donem)
- Kar Dağıtım Tablosu (Cari Donem)
- Para Hareketi Yaratmamış İşlemlerin Bilgisi (Cari Donem)

122

NAKİT AKIM TABLOSU DÜZENLEME YÖNTEMLERİ

Nakit akım tablosu doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki yöntemle düzenlenebilir.

DOLAYLI YÖNTEM

Bu yöntemde başlangıç noktasını gelir tablosunda raporlanan net kar oluşturmaktadır. Daha sonra net nakit akımı (nakit girdi ve kullanımı) sağlamayan örneğin amortisman, karşılık gibi giderlerin net kara yaptığı etkiler düzeltilmektedir. Tablonun bu yöntemle göre düzenlenmesi durumunda işletme faaliyetlerinden sağlanan net nakit fazla ve eksiği belirtilmekte, faaliyetlerin neden olduğu nakit giriş ve çıkışlarının dökümü yapılmaktadır.

DOĞRUDAN YÖNTEM

Bu yöntemle hazırlanmış nakit akım tablosunun özelliği, nakit hesabının gelir tablosunun üst ana kalemi olan gelirle başlamasından kaynaklanmaktadır.

123

NAKİT KAYNAKLARI (NAKİT GİRİŞLERİ)

- 1) Dönem başı Nakit Mevcudu
- 2) Satışlardan elde edilen Nakit
- 3) Diğer Faaliyetlerden Olağan gelir ve karlardan dolayı sağlanan Nakit
- 4) Olağandışı Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit
- 5) Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit
- 6) Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit
- 7) Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit
- 8) Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit

124

NAKİT KULLANIM YERLERİ (NAKİT ÇIKIŞLARI)

- 1) Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları
- 2) Faaliyet Giderlerine ilişkin Nakit Çıkışları
- 3) Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları
- 4) Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışı
- 5) Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışı
- 6) Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları
- 7) Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri
- 8) Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri
- 9) Ödenen Vergi ve Benzerleri
- 10) Ödenen Temettüleri
- 11) Diğer Nakit Çıkışları
- 12) Dönem Sonu Nakit Mevcudu
- 13) Nakit Artış veya Azalışı

125

NAKİT GİRİŞİ VEYA ÇIKIŞI SAĞLAMAYAN İŞLEMLER

Nakit akım tablosu düzenlenirken nakit girişi veya çıkışı sağlamayan işlemlerin elimine edilmesi gerekir. Bu tür işlemleri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

- 1) Amortisman, tükenme ve itfa paylarının kayda alınması
- 2) Stoklar, alacaklar ve menkul kıymetler için değer düşme zararlarının kayda alınması
- 3) Değersiz hale gelen alacakların kayıtlardan silinmesi
- 4) Dağıtılmamış karların belli amaçlara için tahsisi veya sermayeye eklenmesi
- 5) Maddi duran varlıkların defter değerinin azaltılması ya da defterden silinmesi
- 6) Kullanılmaz hale gelmiş maddi duran varlıkların amorti edilmemiş bakiyelerin zarar olarak kayda alınması

126

- 7) Senetli alacak veya borçların bilanço tarihlerindeki değerleri ile raporlanması
- 8) İştiraklerden bedelsiz hisse senedi alınması
- 9) Peşin ödenmiş giderlerin o dönemde gider yazılması
- 10) Peşin ödenmiş giderlerin o dönemde gider yazılması
- 11) Peşin tahsil edilmiş gelirlerin o dönemde gelir yazılması
- 12) Tahmini borçların kayda alınması (bilanço tarihi itibarıyla hukuken var olan fakat miktarı veya kime ödeneceği kesin olarak belirlenemeyen yükümlülükler)

127

KAR DAĞITIM TABLOSU

128

Kar dağıtım tablosu, işletmenin dönem karının, vergiden önceki kardan başlama üzere; nerelere ve ne tutarlarda dağıtıldığını göstermektedir.

Kar dağıtım tablosu, bilanço ve gelir tablosunun bir uzantısı olup, bu tabloların tamamlayıcısı ve destekleyicisi durumundadır.

Kar dağıtım tablolarının düzenleme amacı, özellikle sermaye şirketlerinde dönem karından, ödenecek vergilerin, ayrılan yedeklerin ve ortaklara dağıtılacak kar paylarının açıkça gösterilmesi ve şirketlerin hisse başına kar ile hisse başına temettü tutarının hesaplanmasıdır.

Kar dağıtım tablosu bütün işletmeler için değil Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile ek finansal düzenleme zorunluluğu getirilen işletmeler tarafından düzenlenir.

129

- Şahıs ve sermaye şirketlerinde kar dağıtımı ve vergilendirme konusu farklılık gösterir.
- Şahıs şirketleri bir tüzel kişiliğe sahip bulunmakla birlikte bu kişilik vergi kanunlarında vergileme açısından bir sorun teşkil etmemektedir.
- Buna karşılık sermaye şirketleri grubu içerisinde yer alan anonim şirketlerde karın dağıtılabilmesi için, her şeyden önce genel kurulun, şirket ana sözleşmesinde yer alan kar dağıtımına ilişkin hükümlere ilişkin olarak kar dağıtım kararı alması gerekir.
- Kar dağıtım kararının alınıp uygulanabilmesi ve payları oranında ortaklara kar dağıtımı yapılabilmesi için öncelikle Kurumlar vergisi Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve ana sözleşmenin hükümlerinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

130

Halka açık anonim şirketlerde;

Hisse senetleri borsada işlem görenler; birinci temettüyü nakden veya hisse senedi biçiminde dağıtmak veya dağıtmamak konusunda serbesttirler.

Kurul bu şirketlerden gerekli gördüklerine birinci temettünün nakden dağıtılması zorunluluğunu getirebilir.

Hisse senetleri borsada işlem görmeyenler; birinci temettüyü nakden dağıtmak zorundadır.

131

ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU

132

Öz kaynaklar değişim tablosu bir dönem içinde özkaynak kalemlerinde meydana gelen artış veya azalışları bir bütün olarak gösteren tablodur. Bu tablonun düzenlenmesindeki amaç, özellikle sermaye şirketlerinde bir dönem içinde öz kaynak kalemlerinde meydana gelen değişmelerin gösterilmesini sağlamaktır. Böylece özkaynak finansmanının yapısı bir bütün olarak görülebilir ve bu yapı üzerinde etkili olan kalemlerin dönemsel değişimlerinin işletme bakımından doğurabileceği etkiler değerlendirilebilir.

133

SATIŞLARIN MALİYETİ TABLOSU

134

Satışların maliyeti tablosu bir işletmenin bir dönem içinde gerçekleştirdiği satışlarının maliyetini ayrıntılı olarak gösteren tablodur. Üretim işletmeleri veya ticaret işletmelerinin bir dönem boyunca yaptıkları satışların maliyetinin hangi faaliyetlerden kaynaklanmış olduğunu gösterir.